

**ZASADY FINANSOWANIA SZKÓŁ
I PLACÓWEK OŚWIATOWYCH
ZE SZCZEGÓLNYM
UWZGLĘDNIENIEM
FINANSOWANIA POMOCY
PSYCHOLOGICZNO-
PEDAGOGICZNEJ DLA UCZNIÓW**

PODSTAWY PRAWNE:

- ❑ **USTAWA z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U z 2018 r. poz. 1530) ze zmianami wprowadzonymi Ustawą o zmianie ustawy - Prawo oświatowe, ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw (Dz .U. z 2018 r. poz. 2245)**
- ❑ **Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 grudnia 2018 r. w sprawie sposobu podziału części oświatowej subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego w roku 2019 (Dz. U. 2018 poz. 2446);**
- ❑ **USTAWA z dnia 27 października 2017 r. o finansowaniu zadań oświatowych (Dz. U. z 2017 r. poz. 2203) ze zmianami wprowadzonymi Ustawą o zmianie ustawy - Prawo oświatowe, ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw**
- ❑ **Ustawa z dnia 22 listopada 2018 r. o zmianie ustawy - Prawo oświatowe, ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw (Dz .U. z 2018 r. poz. 2245)**
- ❑ **Ustawa z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela ([t.j. Dz.U. z 2018 r. poz. 967](#))**
- ❑ **Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej w sprawie dofinansowania doskonalenia zawodowego nauczycieli z dnia 18 stycznia 2019 r. (Dz.U. z 2019 r. poz. 136)**

FINANSOWANIE OBLIGATORYJNYCH ZADAŃ OŚWIATOWYCH REALIZOWANYCH PRZEZ JST

Art. 3 ufzo

1. Zadania oświatowe jednostek samorządu terytorialnego w zakresie kształcenia, wychowania i opieki, w tym kształcenia specjalnego i profilaktyki społecznej, są finansowane na zasadach określonych w niniejszej ustawie oraz w ustawie z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego.
2. Środki niezbędne do realizacji zadań oświatowych jednostek samorządu terytorialnego, o których mowa w **art. 11 ust. 2–4** ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe, zwanej dalej „ustawą – Prawo oświatowe”, w tym na wynagrodzenia nauczycieli oraz utrzymanie placówek wychowania przedszkolnego, szkół i placówek, są zagwarantowane w dochodach jednostek samorządu terytorialnego.

KRAJOWE ŹRÓDŁA FINANSOWANIA OŚWIATY

- Subwencja oświatowa (budżet państwa)
- Dotacje celowe (budżet państwa)
- Dochody własne JST (przedszkola, dowożenie uczniów do szkół, zajęcia dodatkowe, inwestycje i remonty)
- Dochody własne jednostek oświatowych gromadzone na wydzielonym rachunku dochodów (art.223 ufp)
w tym: dobrowolne składki Rady Rodziców i indywidualne wpłaty rodziców

**SAMORZĄD TERYTORIALNY POSIADA SWOBODĘ
W DYSPONOWANIU ŚRODKAMI W BUDŻECIE W TYM
Z SUBWENCJI OŚWIATOWEJ, LECZ ŚRODKI DOTACJI Z
BUDZETU PAŃSTWA MUSZĄ BYĆ WYKORZYSTANE
ZGODNIE Z PRZEZNACZENIEM**

SUBWENCJE

Przekazuje MF

**O przeznaczeniu decyduje
rada gminy**

**Naliczana jest według ustalonego
w formie aktu prawnego algorytmu**

**Nie podlega rozliczeniu, ani
zwrotowi do budżetu**

**Nie przekazanie jej w terminie
uprawnia do odsetek karnych**

DOTACJE

Przekazuje Wojewoda

**O przeznaczeniu decyduje
organ dotujący**

**Naliczana jest według zasad
przyjętych w budżecie państwa**

**Podlega szczególnym zasadom
rozliczenia**

**Nie jest ustawowo określony
termin przekazania**

SWOBODA W DYSPONOWANIU ŚRODKAMI ZOSTAŁA OGRANICZONA W ZAKRESIE PRZEZNACZANIA ŚRODKÓW SUBWENCJI NA REALIZACJĘ KSZTAŁCENIA SPECJALNEGO

Art. 8 ufzo [Środki na realizację zadań związanych z organizacją kształcenia specjalnego]

1. W roku budżetowym na realizację zadań związanych z organizacją **kształcenia specjalnego**, o którym mowa w art. 127 ust. 1 ustawy - Prawo oświatowe, oraz na organizację **zajęć rewalidacyjno-wychowawczych**, o których mowa w art. 36 ust. 17 ustawy - Prawo oświatowe, jednostka samorządu terytorialnego **przeznacza środki w wysokości nie mniejszej niż kwota przewidziana w części oświatowej subwencji ogólnej dla jednostki samorządu terytorialnego** na uczniów, wychowanków i uczestników zajęć rewalidacyjno-wychowawczych w przedszkolach, szkołach i placówkach, prowadzonych przez tę jednostkę samorządu terytorialnego, w zakresie tych zadań.
2. Środki, o których mowa w ust. 1, stanowią sumę:
 - 1) **środków przeznaczonych w roku budżetowym na prowadzenie przedszkoli, szkół i placówek - w przypadku przedszkoli specjalnych (r. 80105), oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych specjalnych (r. 80149), szkół specjalnych (r.80102, 80111, 80121,80134, 80152) i placówek, o których mowa w art. 2 pkt 7 ustawy – Prawo oświatowe (r. 85402, 85403, 85419, 85420, 85421), prowadzonych przez jednostkę samorządu terytorialnego; (w całości)**

2) środków przeznaczonych w roku budżetowym na realizację zadań wynikających z zaleceń zawartych w orzeczeniach o potrzebie kształcenia specjalnego, orzeczeniach o potrzebie zajęć rewalidacyjno-wychowawczych, indywidualnych programach zajęć, o których mowa w przepisach wydanych na podstawie art. 7 ust. 3 ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz.U. z 2017 r. poz. 882), i indywidualnych programach edukacyjno-terapeutycznych, o których mowa w art. 127 ust. 3 ustawy - Prawo oświatowe, **oraz zapewnienie warunków ich realizacji** –

w przypadku przedszkoli, oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych i szkół, niewymienionych w pkt 1 (*ogólnodostępnych*) oraz innych form wychowania przedszkolnego i poradni psychologiczno-pedagogicznych, w tym poradni specjalistycznych, prowadzonych przez jednostkę samorządu terytorialnego;

Chodzi tutaj o wydatki, które zostaną ujęte w ewidencji księgowej wydatków przedszkoli, szkół i placówek (*ogólnodostępnych*) **prowadzonych przez jednostkę samorządu terytorialnego w danym roku budżetowym w odpowiednich rozdziałach i paragrafach klasyfikacji budżetowej, a które zostały poniesione na realizację** zadań wynikających z zaleceń zawartych w orzeczeniach o potrzebie kształcenia specjalnego i w orzeczeniach o potrzebie zajęć rewalidacyjno-wychowawczych (**rozd. 80149, 80150, 80152**).

W aktualnym stanie prawnym środki naliczane dodatkowo wagami nie mogą być wykorzystywane na pokrycie kosztów związanych np. z obsługą administracyjną, kosztami mediów , **lecz wyłącznie na specjalne potrzeby uczniów niepełnosprawnych.**

Takie rozwiązanie zdecydowanie upraszcza rozliczanie wydatków.

Wydatkami na kształcenie specjalne w tym przypadku będą wydatki bezpośrednio związane z realizacją orzeczeń (tj. wydatki, które nie byłyby ponoszone gdyby uczeń był pełnosprawny).

Będą to głównie wydatki na wynagrodzenia nauczycieli prowadzących dodatkowe zajęcia zgodnie z IPET wraz z pochodnymi oraz wydatki na zapewnienie warunków ich realizacji (pomoce dydaktyczne, ewentualne dostosowanie wyposażenia i pomieszczeń)

Katalog wydatków w tym przypadku nie jest zamknięty.

Można wskazać przykładowe wydatki związane z realizacją zaleceń zawartych w orzeczeniu o potrzebie kształcenia specjalnego m.in. na:

- **zatrudnienie dodatkowej osoby wspierającej, np. wynagrodzenie tzw. nauczyciela wspomagającego lub pomocy nauczyciela**
- **zajęcia rewalidacyjne**
- **oraz zajęcia z zakresu pomocy psychologiczno-pedagogicznej,**
- **pomoce dydaktyczne dla dzieci niepełnosprawnych,**
- **organizację wybranych zajęć indywidualnych lub w grupie do 5 osób, jeśli uczeń takich wymaga**
- **dostosowanie pomieszczeń do potrzeb dzieci niepełnosprawnych**

ZMIANA OD 1.01.2019 (art. 8 ust.2 pkt 3)

(Zmiana polega na doprecyzowaniu, że w/w przepis dotyczy tylko oddziałów specjalnych w szkołach niebędących szkołami specjalnymi, oddziałów integracyjnych w szkołach ogólnodostępnych, a także szkół integracyjnych)

3)⁶⁾ środków przeznaczonych w roku budżetowym na realizację zadań innych niż określone w pkt 2, w szkołach z oddziałami specjalnymi, niebędących szkołami specjalnymi, szkołach z oddziałami integracyjnymi i szkołach integracyjnych, prowadzonych przez jednostkę samorządu terytorialnego - w wysokości wyrażonej wzorem:

$$\text{inne} = \times \frac{S_{SI} - S_{SIN}}{S}$$

w którym poszczególne symbole oznaczają:

- Ś inne - środki przeznaczane w roku budżetowym na realizację zadań innych niż określone w pkt 2, w tych szkołach,
- Ś - środki przeznaczane w roku budżetowym w tych szkołach,
- SSI - kwotę przewidzianą w części oświatowej subwencji ogólnej dla jednostki samorządu terytorialnego **na uczniów oddziałów specjalnych i oddziałów integracyjnych w tych szkołach,**
- SSIN - kwotę przewidzianą w części oświatowej subwencji ogólnej dla jednostki samorządu terytorialnego **na uczniów posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego oddziałów specjalnych i oddziałów integracyjnych w tych szkołach, w zakresie wynikającym z posiadania przez tych uczniów orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego,**
- S - kwotę przewidzianą w części oświatowej subwencji ogólnej dla jednostki samorządu terytorialnego **na uczniów i uczestników zajęć rewalidacyjno-wychowawczych w tych szkołach.**

Wysokość środków wyliczanych za pomocą wzoru ma charakter teoretyczny (statystyczny) i na mocy w/w przepisu ustawy automatycznie środki w takiej wysokości w jednostce samorządu terytorialnego są traktowane jak wydatki związane z kształceniem specjalnym.

Będą one rozliczane tylko w tych JST, które prowadzą szkoły :

- z oddziałami specjalnymi, niebędące szkołami specjalnymi,
- z oddziałami integracyjnymi
- integracyjne.

Specyfika funkcjonowania tych oddziałów jest odmienna m.in. ze względu na obowiązujące tam limity liczby uczniów na oddział (funkcjonowanie takiego oddziału jest więc droższe niż oddziału ogólnodostępnego).

W związku z tym dodatkowo wyodrębnia się wydatki związane z tymi oddziałami w sposób uproszczony, kalkulowane według wskaźnika (wzoru).

Założeniem tego rozwiązania jest wyliczenie środków na kształcenie specjalne w sposób teoretyczny i uproszczony a więc nie powinny być przypisywane konkretnym wydatkom ponoszonym w szkole.

Środki wyliczone za pomocą wzoru określonego w ustawie nie należy klasyfikować do rozdziałów 80150 i 80152.

OSTATECZNE KWOTY CZĘŚCI OŚWIATOWEJ SUBWENCJI OGÓLNEJ

Zgodnie z art. 33 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, minister właściwy do spraw finansów publicznych jest zobowiązany do poinformowania jednostek samorządu terytorialnego w terminie 14 dni od dnia ogłoszenia ustawy budżetowej na 2019 rok o rocznych kwotach części oświatowej subwencji ogólnej wynikających z ustawy budżetowej (subwencja oświatowa ostateczna -metryczki subwencji).

Ostateczne kwoty części oświatowej subwencji ogólnej dla poszczególnych jednostek samorządu terytorialnego na 2019 r. określone zostaną na podstawie:

- **Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 grudnia 2018 r. w sprawie sposobu podziału części oświatowej subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego w roku 2019**
- **danych statystycznych dotyczących liczby etatów nauczycieli poszczególnych stopni awansu zawodowego, zatrudnionych na podstawie ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela w pełnym i niepełnym wymiarze zajęć (po przeliczeniu na pełny wymiar zajęć), z wyłączeniem liczby nauczycieli przebywających na urloпах wychowawczych i urloпах bezpłatnych, wykazanych w systemie informacji oświatowej dla roku bazowego (według stanu na dzień 30 września 2018 r. a w przypadku kolegów pracowników służb społecznych na dzień 10 października 2018 r.) zweryfikowanych i potwierdzonych przez organy prowadzące szkoły i placówki oświatowe;**
- **danych statystycznych dotyczących liczby uczniów (wychowanków) w roku szkolnym 2018/2019 wykazanych w systemie informacji oświatowej (według stanu na dzień 30 września 2018 r. , a w przypadku kolegów pracowników służb społecznych na dzień 10 października 2018 r.), zweryfikowanych przez organy prowadzące (dotujące) szkoły i placówki**

SUBWENCJA OŚWIATOWA W 2019 ROKU

Zgodnie z Ustawą budżetową na rok 2019 kwota subwencji na rok 2019 wynosi :

45.907.494 tys. zł.

Jest ona wyższa w stosunku do kwoty części oświatowej subwencji ogólnej uwzględnionej w ustawie budżetowej na rok 2018 (43.075.129 tys. zł) o 2.832.365 tys. zł, tj. o 6,6%.

Ostateczny finansowy standard A na 2019 rok wynosi 5 568,5657 zł

Z podziału kwoty części oświatowej subwencji ogólnej planowanej na 2019 r. – 45.907.494 tys. zł, zgodnie z art. 28 ust. 5 ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, wyłączona została **ustawowa 0,4 % rezerwa w wysokości 183.630 tys. zł.**

Kryteria podziału 0,4% rezerwy części oświatowej subwencji ogólnej na rok 2019

(przedstawione przez MEN w piśmie z 3 kwietnia br.)

- I. Dofinansowanie z tytułu wzrostu zadań szkolnych i pozaszkolnych, polegającego na wzroście liczby uczniów przeliczeniowych w stosunku do danych przyjętych do naliczenia algorytmem części oświatowej subwencji ogólnej na 2019 r.
- II. Pomoc jednostkom samorządu terytorialnego w usuwaniu skutków zdarzeń losowych w budynkach szkół (placówek) publicznych prowadzonych (dotowanych) przez jednostki samorządu terytorialnego - z wyłączeniem przedszkoli ogólnodostępnych oraz innych form wychowania przedszkolnego.
- III. Pomoc jednostkom samorządu terytorialnego w usuwaniu skutków działania żywiołów w budynkach szkół (placówek) publicznych prowadzonych (dotowanych) przez jednostki samorządu terytorialnego.
- IV. Dofinansowanie kosztów związanych z wypłatą odpraw dla zwalnianych nauczycieli w szkołach i placówkach oświatowych w trybie art. 20 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela albo przechodzących na emeryturę na podstawie art. 88 ustawy - Karta Nauczyciela w związku z art. 225 lub z art. 226 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. przepisy wprowadzające ustawę - Prawo Oświatowe lub z art. 20 ww. ustawy Karta Nauczyciela.
- V. Dofinansowanie wyposażenia w pomoce dydaktyczne niezbędne do realizacji podstawy programowej z przedmiotów przyrodniczych w publicznych szkołach podstawowych.
- VI. Dofinansowanie wyposażenia publicznych szkół i placówek prowadzonych (dotowanych) przez jednostki samorządu terytorialnego, w zakresie pomieszczeń do nauki w nowo wybudowanych budynkach, nowych pomieszczeń do nauki pozyskanych w wyniku adaptacji oraz pomieszczeń dla szkół rozpoczynających kształcenie w nowych zawodach
- VII. Korekta części oświatowej subwencji ogólnej z tytułu błędów statystycznych.
- VIII. Dofinansowanie innych zadań o jednorazowym charakterze nieuwzględnionych w części oświatowej subwencji ogólnej na rok 2019

GŁÓWNE ZMIANY W ALGORYTMIE NALICZANIA SUBWENCJI

Wskaźniki zmniejszające i zwiększające liczbę uczniów

Zmiana wskaźników liczby uczniów w subwencji oświatowej w latach 2017 – 2019.

Subwencja rok	Szkoły podstawowe	Gimnazja	Licea ogólnokształcące	Technika	Branżowe szkoły I stopnia	Szkoły specjalne przysposabiające do pracy
2017	5,32%	-11,08%	-	-	-	-
2018	4,78%	-17,81%	-	-	-	-
2019	-	-33,33%	13,07%	10,94%	13,80%	10,36%

Wskaźniki zwiększające statystyczne liczby uczniów zostały wprowadzone w związku ze wzrostem liczby uczniów szkół **ponadgimnazjalnych i ponadpodstawowych** od 1 września 2019 r. (absolwentów gimnazjów oraz pierwszych absolwentów ośmioletniej szkoły podstawowej).

Zwiększenie liczebności uczniów wskaźnikiem (wymienionym w ust. 14 załącznika do rozporządzenia) do wag **P₅₂, P₅₃, P₅₄ dla wychowanków internatów i burs o 11%**.

Rekrutacja do szkół ponadgimnazjalnych i ponadpodstawowych od 1 września 2019 r. spowoduje również wzrost liczby uczniów w internatach i bursach.

NOWYM ROZWIĄZANIEM PRAWNYM W 2019 ROKU JEST TAKŻE WPROWADZENIE DWÓCH WAG NA REALIZACJĘ DZIAŁAŃ Z ZAKRESU POMOCY PSYCHOLOGICZNO-PEDAGOGICZNEJ

$P_{46} = 0,025$ dla uczniów szkół podstawowych, uczniów ogólnokształcących szkół muzycznych I stopnia oraz dotychczasowych gimnazjów, dla dzieci i młodzieży (waga nie obejmuje uczniów szkół specjalnych) – $N_{46,i}$ (ok.140 zł)

$P_{47} = 0,012$ dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych i ponadpodstawowych, dla dzieci i młodzieży (waga nie obejmuje uczniów szkół specjalnych oraz szkół policealnych) – $N_{47,i}$; (ok.67 zł)

Waga obejmie uczniów z kategorii dzieci i młodzież (wszystkich, a nie tylko objętych pomocą) w szkołach ogólnodostępnych realizujących obowiązki szkolny lub nauki.

Zróznicowanie tych wag wynika z odsetka osób korzystających z pomocy psychologiczno-pedagogicznej w danym typie szkoły: w szkole podstawowej i gimnazjum średnio w kraju 35 % uczniów jest objętych pomocą psychologiczno-pedagogiczną, w szkołach ponadpodstawowych ok. 19%.

Część danych o liczbie uczniów korzystających z pomocy psychologiczno-pedagogicznej była dostępna dopiero po uzyskaniu danych z 30 września 2018 r. (zajęcia rozwijające umiejętności uczenia się, porady i konsultacje).

Średnio na ucznia korzystającego z pomocy przypadła kwota ok. 340 zł.

WPROWADZENIA NOWYCH WAG MA NA CELU WYGENEROWANIE ŚRODKÓW NA ZAJĘCIA WYRÓWNAWCZE LUB ZE ZDOLNYMI UCZNIAMI

Zajęcia wyrównawcze, ale też te ze zdolnymi uczniami powinny być płatne, bo mieszczą się w definicji zajęć psychologiczno-pedagogicznych (jeżeli zachodzą w szkole przesłanki objęcia niektórych uczniów taką pomocą psychologiczno –pedagogiczną).

To wymaga dodatkowych środków finansowych, których ani samorządy, ani dyrektorzy szkół do tej pory nie posiadali.

Dotychczasowy sposób organizowania tych zajęć przez dyrektorów szkół (bez dodatkowych środków finansowych – nauczyciele muszą prowadzić zajęcia w ramach etatu) stwarza istotne problemy prawne i naraża ich na niebezpieczeństwo złamania :

przepisów Karty Nauczyciela i przepisów organizacji szkoły

Jeśli w statucie placówki zostało zapisane, że szkoła przy wsparciu wyznaczonych nauczycieli organizuje kółka zainteresowań (np. matematyczne lub ortograficzne) dla wszystkich, to za te zajęcia nie płaci się pedagogom nawet wtedy, gdy przychodzą na nie tylko ci uczniowie, którzy mają problemy z nauką, a nie wszyscy, jak zostało zapisane w dokumencie.

W tej sytuacji dyrektor obroni się podczas kontroli PIP przed zarzutem, że nie płaci za te zajęcia, argumentem, że wynikają one ze statutu i są przeznaczone dla wszystkich chętnych uczniów, ale narazi się nadzorowi pedagogicznemu, który wymaga od szefów szkół, by zlecali nauczycielom m.in. dodatkowe zajęcia wyrównawcze dla uczniów wymagających takiej pomocy.

Jeśli lekcje te miałyby być uznane za zajęcia z zakresu pomocy psychologiczno-pedagogicznej, powinny być:

- ewidencjonowane,
- a dzieci musiałyby być wytypowane przez nauczyciela, psychologa lub pedagoga .

Nadzór pedagogiczny, uzna w takiej sytuacji nie jest realizowana pomoc psychologiczno-pedagogiczna, bo dodatkowe zajęcia statutowe formalnie nimi nie są.

Natomiast kontrola PIP, stwierdzi w takiej sytuacji, że nie można zlecać nauczycielom nieodpłatnie zajęć z zakresu pomocy psychologiczno-pedagogicznej (adresowanej do wytypowanych dzieci)

W takiej sytuacji wobec wymagań kontroli PIP i nadzoru pedagogicznego dyrektorzy szkół znaleźli się między młotem a kowadłem.

Nie byli do tej pory w stanie „wymusić” na gminie większych środków na ten cel, skoro nie było na to wyodrębnionych w subwencji funduszy.

W 2019 roku będzie to już możliwe.

WARTOŚCI WAG DLA DZIECI I MŁODZIEŻY WYMAGAJĄCYCH STOSOWANIA SPECJALNEJ ORGANIZACJI NAUKI I METOD PRACY (ze względu na niepełnosprawności) NIE ULEGŁY ZMIANIE

$P_4 = 1,40$ dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim, niedostosowanych społecznie, zagrożonych niedostosowaniem społecznym (na podstawie orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego), dla uczniów z zaburzeniami zachowania, zagrożonych uzależnieniem, z chorobami przewlekłymi (na podstawie orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego wydanych przed dniem 1 września 2011 r.) – wymagających stosowania specjalnej organizacji nauki i metod pracy oraz dla uczniów szkół podstawowych specjalnych, dotychczasowych gimnazjów specjalnych, szkół ponadpodstawowych specjalnych i szkół ponadgimnazjalnych specjalnych w młodzieżowych ośrodkach wychowawczych i młodzieżowych ośrodkach socjoterapii – wymagających stosowania specjalnej organizacji nauki i metod pracy, którzy nie posiadają orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego. (wobec których Sądy Rodzinne i Nieletnich zastosowały w trybie Ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich - środek wychowawczy w postaci umieszczenia w ośrodku)

$P_5 = 2,90$ dla uczniów niewidomych, słabowidzących, z niepełnosprawnością ruchową, w tym z afazją (na podstawie orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego), dla uczniów z zaburzeniami psychicznymi (na podstawie orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego wydanych przed dniem 1 września 2011 r.) – wymagających stosowania specjalnej organizacji nauki i metod pracy,

$P_6 = 3,60$ dla uczniów niesłyszących, słabosłyszących, z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym (na podstawie orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego) – wymagających stosowania specjalnej organizacji nauki i metod pracy

$P_7 = 9,50$ dla dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu głębokim spełniających obowiązek szkolny lub obowiązek nauki poprzez udział w zajęciach rewalidacyjno-wychowawczych organizowanych w szkołach i poradniach psychologiczno-pedagogicznych, dla uczniów z niepełnosprawnościami sprzężonymi oraz z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera (na podstawie odpowiednio orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego albo o potrzebie zajęć rewalidacyjno - wychowawczych) – wymagających stosowania specjalnej organizacji nauki i metod pracy

Ust.20 Załącznika

Przy obliczaniu określonej w ust. 2 pkt 4 liczebności $N_{7,i}$ przeliczanej wagą P_7 nie uwzględnia się dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością intelektualną ze sprzężonymi niepełnosprawnościami spełniających obowiązek szkolny lub obowiązek nauki poza szkołą – w ośrodku rewalidacyjno-wychowawczym.

WAGI DLA DZIECI NIEPEŁNOSPRAWNYCH W PRZEDSZKOLACH ODDZIAŁACH PRZEDSZKOLNYCH ZORGANIZOWANYCH W SZKOŁACH PODSTAWOWYCH, A TAKŻE W INNYCH FORMACH WYCHOWANIA PRZEDSZKOLNEGO

$P_{64} = 4,000$ - dla dzieci z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu głębokim –objętych zajęciami rewalidacyjno-wychowawczymi w przedszkolach, oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych i innych formach wychowania przedszkolnego (na podstawie orzeczeń o potrzebie zajęć rewalidacyjno -wychowawczych, wymagających stosowania specjalnej organizacji nauki i metod pracy – N64,i,

$P_{65} = 2,900$ - dla dzieci niewidomych, słabowidzących, z niepełnosprawnością ruchową, w tym z afazją, z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim – objętych kształceniem specjalnym w przedszkolach, oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych i innych formach wychowania przedszkolnego (na podstawie orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego) –wymagających stosowania specjalnej organizacji nauki i metod pracy–N65,i,

(waga $P_{5.} = 2,900$ dla szkół)

$P_{66} = 3,600$ - dla dzieci niesłyszących, słabosłyszących, z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, objętych kształceniem specjalnym w przedszkolach, oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych i innych formach wychowania przedszkolnego (na podstawie orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego) – wymagających stosowania specjalnej organizacji nauki i metod pracy – N66,i,

(waga $P_6 = 3,600$ dla szkół)

$P_{60} = 9,500$ dla wychowanków ośrodków rewalidacyjno-wychowawczych, oraz dzieci z niepełnosprawnościami sprzężonymi i z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera, objętych odpowiednio wychowaniem i kształceniem specjalnym w przedszkolach, oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych i innych formach wychowania przedszkolnego (na podstawie odpowiednio orzeczeń, o potrzebie kształcenia specjalnego, albo o potrzebie zajęć rewalidacyjno-wychowawczych) wymagających stosowania specjalnej organizacji nauki i metod pracy –N60,i

$P_{38} = 0,60$ dla **uczniów** klas terapeutycznych w szkołach ogólnodostępnych lub integracyjnych

$P_8 = 0,80$ dodatkowo dla uczniów niepełnosprawnych w oddziałach integracyjnych w **szkołach podstawowych, dotychczasowych gimnazjach, szkołach ponadpodstawowych i szkołach ponadgimnazjalnych** (na podstawie orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego) - wymagających stosowania specjalnej organizacji nauki i metod pracy –N8,i

$P_{62} = 0,840$ dla **dzieci objętych wczesnym wspomaganie rozwoju** w przedszkolach, oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych, innych formach wychowania przedszkolnego, szkołach podstawowych, specjalnych ośrodkach szkolno-wychowawczych, specjalnych ośrodkach wychowawczych, ośrodkach rewalidacyjno-wychowawczych, poradniach psychologiczno-pedagogicznych , w tym w poradniach specjalistycznych (na podstawie opinii, o których mowa w art.127 ustawy p.o., oraz opinii o których mowa w art. 315 ustawy przepisy wprowadzające p.o.)- N62,i

WAGA DLA UCZNIÓW OBJĘTYCH INDYWIDUALNYM NAUCZANIEM

P35 = 1,00 dla uczniów objętych indywidualnym nauczaniem (zgodnie z art. 127 ust. 2 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (*Indywidualnym obowiązkowym rocznym przygotowaniem przedszkolnym lub indywidualnym nauczaniem obejmuje się dzieci i młodzież, których stan zdrowia uniemożliwia lub znacznie utrudnia uczęszczanie do przedszkola, innej formy wychowania przedszkolnego, oddziału przedszkolnego w szkole podstawowej lub szkoły – od 1 września 2017 r.*)), których liczbę oblicza się jako sumę średniej liczby uczniów objętych indywidualnym nauczaniem w poszczególnych miesiącach w okresie od września 2017 r. do czerwca 2018 r. (ustalonej jako iloraz liczby uczniów w dniach nauki szkolnej w danym miesiącu i liczby dni nauki szkolnej w tym miesiącu) podzieloną przez 10 (**waga nie obejmuje uczniów posiadających orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego**) – N35,i,

Nowe przepisy wprowadzone od 1 września 2017 r. - **ROZPORZĄDZENIE MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ** z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie indywidualnego obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego dzieci i indywidualnego nauczania dzieci i młodzieży (Dz. U. z 2017 r. poz.1616), wydane na podstawie art. 127 ust. 20 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2017 r. poz. 59 i 949) - precyzują, że zajęcia indywidualnego nauczania są prowadzone na podstawie orzeczenia o potrzebie indywidualnego obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego lub orzeczenia o potrzebie indywidualnego nauczania, przez nauczyciela lub nauczycieli w indywidualnym i bezpośrednim kontakcie z uczniem, w miejscu pobytu ucznia, w szczególności w domu rodzinnym, u rodziny zastępczej, w rodzinnym domu dziecka (*nauczanie indywidualne nie może odbywać się na terenie szkoły*)

Indywidualne nauczanie jest formą kształcenia przeznaczoną tylko dla uczniów chorych, którym stan zdrowia czasowo uniemożliwia chodzenie do szkoły.

Chodzi o uczniów, którzy są po wypadkach, z urazami, z ciężkimi chorobami, np. nowotworowymi. To do tych uczniów kierowane są przepisy, które gwarantują im możliwości realizacji obowiązku szkolnego w czasie, kiedy nie mogą uczęszczać do szkoły i dlatego realizują zajęcia edukacyjne w domu.

Niepełnosprawność nie jest wskazaniem do kierowania ucznia na indywidualne nauczanie.

Szkoła ma obowiązek zapewnienia uczniowi z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego możliwości realizacji na terenie szkoły **wybranych zajęć edukacyjnych indywidualnie** (jeden na jeden z nauczycielem) lub w grupie liczącej do 5 uczniów.

Zespół (składający się z nauczycieli, specjalistów, prowadzących zajęcia z uczniem) ustala na podstawie zaleceń zawartych w orzeczeniu o potrzebie kształcenia specjalnego lub wynikających z wielospecjalistycznej oceny poziomu funkcjonowania ucznia, które zajęcia ze względu na indywidualne potrzeby rozwojowe lub edukacyjne ucznia oraz jego możliwości psychofizyczne wymagają formy pracy grupowej, a które indywidualnej, zgodnie z ROZPORZĄDZENIEM MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych.

Informacje te są określane w indywidualnym programie edukacyjno-terapeutycznym ucznia (IPET).

Źródłem finansowania tego rodzaju zajęć zarówno grupowych jak i indywidualnych są środki finansowe zagwarantowane w subwencji oświatowej w ramach odpowiednich wag.

ZMIANY W ZAKRESIE WAG NA SZKOLNICTWO ZAWODOWE WPROWADZENIE WAG NA UCZNIÓW KSZTAŁCĄCYCH SIĘ W ZAWODACH, NA KTÓRE PROGNOZUJE SIĘ ZWIĘKSZONE ZAPOTRZEBOWANIE DLA UCZNIÓW KLAS I

$P_{19} = 0,20$ dla uczniów klas I: branżowych szkół I stopnia i techników oraz semestrów I i II szkół policealnych, objętych kształceniem zawodowym w zawodach o których mowa w ust. 25 (waga nie obejmuje uczniów przeliczanych wagą P_{20}) - $N_{19,i}$ (ok. 1 114 zł)

$P_{20} = 0,08$ dla uczniów klas I branżowych szkół I stopnia, będących młodocianymi pracownikami realizującymi praktyczną naukę zawodu u pracodawcy, objętych kształceniem zawodowym w zawodach o których mowa u ust. 25 – $N_{20,i}$ (ok. 445 zł)

W wagach zostali uwzględnieni uczniowie **klas I w branżowych szkołach I stopnia, w technikach i szkołach policealnych.**

Lista zawodów uwzględniona w wadze: elektronik, elektryk, kierowca mechanik, technik automatyk, mechatronik, operator maszyn i urządzeń do przetwórstwa tworzyw sztucznych, operator obrabiarek skrawających, magazynier-logistik, technik elektronik, murarz-tylnik, technik elektryk, technik energetyk, technik informatyk, technik mechatronik, ślusarz, mechanik-monter maszyn i urządzeń, technik mechanik, technik transportu kolejowego, technik elektroenergetyk transportu szynowego (ust.25 Załącznika)

WPROWADZENIE WAGI DLA UCZNIÓW KSZTAŁCĄCYCH SIĘ W ZAWODACH KIEROWCA MECHANIK LUB TECHNIK TRANSPORTU DROGOWEGO

$P_{21} = 0,05$ dla uczniów szkół ponadpodstawowych kształcących się w zawodzie kierowca mechanik albo w zawodzie technik transportu drogowego – $N_{21,i}$ (ok. 280 zł na ucznia)

Jest to zmiana wynikająca z rozwiązania przyjętego w ustawie o zmianie ustawy – Prawo oświatowe i ustawy o systemie oświaty oraz innych ustaw.

Rozwiązanie to polega na wprowadzeniu badania psychologicznego dla kandydatów do szkół chcących podjąć naukę w ww. zawodach.

Zgodnie z ustawą koszt tego badania ponosić będzie organ prowadzący szkołę.

(art.83 ust.6 znowelizowanej od 1.01.2019 r. ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. o kierujących pojazdami (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 978).

Środki naliczone tą wagą mają zrekompensować organom prowadzącym koszty ponoszone na opłacenie badania psychologicznego kandydatów do kształcenia się w zawodach: kierowca mechanik albo technik transportu drogowego.

Koszt badania zgodnie z obowiązującym rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 8 lipca 2014 r. w sprawie badań psychologicznych osób ubiegających się o uprawnienia do kierowania pojazdami, kierowców oraz osób wykonujących pracę na stanowisku kierowcy (Dz. U. poz. 937) wynosi 150 zł.

Ponieważ waga naliczana jest na uczniów kształcących się w tych zawodach a liczba kandydatów może być wyższa, wartość wagi została skalkulowana przy założeniu, że w tych zawodach będzie się rekrutować prawie 2 kandydatów na 1 miejsce.

INNE ZMIANY

BĘDĄCE KONSEKWENCJĄ ZMIAN W KSZTAŁCENIU ZAWODOWYM

Wprowadzenie preferencji podatkowych dla przedsiębiorców (PIT, CIT)

Możliwość odliczenia od dochodu (będącego podstawą obliczania podatku) darowizn przekazywanych dla publicznych szkół prowadzących kształcenie zawodowe i placówek:

- w przypadku przedsiębiorców będących **osobami prawnymi** łącznie do wysokości nieprzekraczającej **10% dochodu**,
- w przypadku przedsiębiorców będących **osobami fizycznymi** łącznie do wysokości nieprzekraczającej **6% dochodu**.

Tworzenie przez organy stanowiące JST wydzielonego rachunku

Umożliwienie szkołom gromadzenia dochodów uzyskiwanych w ramach praktycznego kształcenia zawodowego na wydzielonym rachunku (np. usługi gastronomiczne, mechaniczne, fryzjerskie itp.) w celu wykorzystania tych środków na potrzeby rozwoju szkoły zawodowej lub placówki.

PRZYKŁAD WYKORZYSTANIA WAG DO WYLICZENIA WYSOKOŚCI SUBWENCJI NA JEDNEGO UCZNIĄ

W formule algorytmicznego podziału pomiędzy jednostki samorządu terytorialnego części oświatowej subwencji ogólnej, wagi przeliczeniowe stosowane są addytywnie, co oznacza, że jeżeli uczeń zalicza się do kilku wag, jest on każdą z nich przeliczany.

Po znalezieniu odpowiedniej wagi (lub wag) do których należy zakwalifikować konkretnego ucznia należy przemnożyć nią tzw. finansowy standard A i otrzymać informację, ile dotychczas środków rocznie otrzymuje dana jednostka samorządu (gmina lub powiat) na konkretnego ucznia.

Na przykład w roku 2019:

- **Zwykły uczeń – 5 569 zł – finansowy standard A**
- **Uczeń szkoły podstawowej położonej na wsi lub w mieście do 5000 mieszkańców**
waga $P_1 = 0,40$ – ok. 2 228 zł dodatkowych środków
- **Uczeń z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim (na podstawie orzeczeń, o potrzebie kształcenia specjalnego)**
waga $P_4 = 1,40$ daje ok. 7 797 zł rocznie dodatkowych środków
- **Uczeń klasy pierwszej, drugiej i trzeciej szkoły podstawowej,**
waga $P_{36} = 0,065$ dodatkowe środki w kwocie ok. 362 zł na jednego ucznia

Razem: 15 956 zł

ZMIANY W ZAKRESIE ZAPEWNIENIA UCZNIOM DOSTĘPU DO GORĄCYCH POSIŁKÓW

Obecnie w prawie oświatowym nie istnieje obowiązek prowadzenia stołówki szkolnej. Zgodnie z art. 106 upo, w celu zapewnienia prawidłowej realizacji zadań opiekuńczych, w szczególności wspierania prawidłowego rozwoju uczniów, **szkoła może zorganizować stołówkę.**

Korzystanie z posiłków w stołówce szkolnej jest odpłatne, a wysokość opłat za posiłki ustala dyrektor szkoły w porozumieniu z organem prowadzącym szkołę.

Średni koszt jednego gorącego posiłku (jedno lub dwa dania gorące) wnosi 5,21 zł.

Obowiązek organizacji świetlicy dotyczy szkół podstawowych, z wyłączeniem szkół podstawowych dla dorosłych, **w których dzieci przebywają często ponad 8 godzin dziennie.**

Dla prawidłowego rozwoju dziecka, szczególnie w młodszym wieku szkolnym niezbędne jest zapewnienie możliwości spożycia posiłków z uwzględnieniem obowiązujących norm żywieniowych dla poszczególnych grup wiekowych.

W okresie wzrostu i rozwoju organizmu właściwe żywienie wpływa nie tylko na stan zdrowia i funkcje poznawcze, lecz pomaga także chronić organizm przed poważnymi konsekwencjami zdrowotnymi w późniejszym okresie.

Jednym z elementów realizacji opiekuńczej i profilaktycznej funkcji szkoły podstawowej będzie obowiązek zapewnienia uczniom jednego gorącego posiłku w trakcie pobytu w szkole.

W ustawie prawo oświatowe został dodany nowy:

Art. 106a [Gorący posiłek] ⁸²⁾

wchodzi od 2022-09-01

- 1. Szkoła podstawowa, z wyjątkiem szkoły podstawowej dla dorosłych, oraz szkoła artystyczna realizująca kształcenie ogólne w zakresie szkoły podstawowej, zapewnia uczniom jeden gorący posiłek w ciągu dnia i stwarza im możliwość jego spożycia w czasie pobytu w szkole.**
- 2. Korzystanie z posiłku, o którym mowa w ust. 1, jest dobrowolne i odpłatne.**

Zapewnienie uczniom dostępu do gorących posiłków zachęci samorządy prowadzące szkoły podstawowe do odtworzenia stołówek i kuchni w szkołach.

Jednocześnie rozwiązania te doprowadzą do stworzenia właściwych warunków spożywania posiłku w szkole i będą sprzyjać kształtowaniu prawidłowych nawyków żywieniowych oraz postaw prozdrowotnych wśród dzieci.

ZMIANY ZOSTAŁY WPROWADZONE TAKŻE w art.103 upo

Art. 103 [Zapewnienie korzystania z dodatkowych pomieszczeń]

1. Szkoła w zakresie realizacji zadań statutowych zapewnia uczniom możliwość korzystania z:
 - 1) pomieszczeń do nauki z niezbędnym wyposażeniem;
 - 2) biblioteki;
 - 3) świetlicy - w przypadku szkoły podstawowej i szkoły prowadzącej kształcenie specjalne, o której mowa w [art. 127 ust. 1](#);
 - 4) gabinetu profilaktyki zdrowotnej spełniającego szczegółowe wymagania, o których mowa w przepisach wydanych na podstawie [art. 22 ust. 3](#) ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (Dz.U. z 2018 r. [poz. 160](#), [138](#) i [650](#)), oraz wyposażonego w sprzęt, o którym mowa w przepisach wydanych na podstawie [art. 31d](#) ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz.U. z 2017 r. [poz. 1938](#), z późn. zm.⁸⁰) w części dotyczącej warunków realizacji świadczeń gwarantowanych pielęgniarki lub higienistki szkolnej;
 - 5) zespołu urządzeń sportowych i rekreacyjnych;
 - 6) pomieszczeń sanitarno-higienicznych i szatni.
 - 7)⁸¹ **pomieszczenia umożliwiającego bezpieczne i higieniczne spożycie posiłków podczas pobytu w szkole - w przypadku szkoły podstawowej oraz szkoły artystycznej realizującej kształcenie ogólne w zakresie szkoły podstawowej.**
([wchodzi w życie od 2019-09-01](#))

**USTAWODAWCA PRZEWIDZIAŁ CZTERY LATA DLA SAMORZADÓW
NA ZAPEWNIENIE POMIESZCZENIA PRZEZNACZONEGO
WYŁĄCZNIE DO SPOŻYCIA POSIŁKÓW
PODCZAS POBYTU W SZKOLE**

PRZEPIS PRZEJŚCIOWY:

Art. 100 ustawy zmieniającej

Do dnia 31 sierpnia 2022 r. w przypadku gdy szkoła nie ma możliwości zapewnienia pomieszczenia przeznaczonego wyłącznie do spożycia posiłków podczas pobytu w szkole, o którym mowa w art. 103 ust. 1 pkt 7 ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, szkoła w inny sposób umożliwia uczniom bezpieczne i higieniczne spożycie posiłków.

**WSPARCIE FINANSOWE DLA SAMORZĄDÓW
W REALIZACJI TEGO ZADANIA
WIELOLETNI RZĄDOWY PROGRAM „POSIŁEK W SZKOLE I W DOMU”
NA LATA 2019-2023 z dnia 15 października 2018 r.
(M.P. z 2018 r. poz. 1007)
RZĄDOWY PROGRAM „STOŁÓWKA SZKOLNA+”**

Do końca 2018 roku był realizowany program ustanowiony na podstawie uchwały nr 221 Rady Ministrów z dnia 10 grudnia 2013 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014-2020.

Z dniem 1 stycznia 2019 r. w/w program został zastąpiony **Programem wieloletnim na lata 2019-2023 pn.: „Posiłek w szkole i w domu”**, który dodatkowo zawiera nowy **Moduł 3 ORGANIZACJI STOŁÓWEK ORAZ MIEJSC SPOŻYWANIA POSIŁKÓW W SZKOŁACH.**

Celem modułu 3 Programu jest:

- **wzmocnienie opiekuńczej funkcji szkoły podstawowej poprzez tworzenie warunków umożliwiających spożywanie przez uczniów posiłku w trakcie pobytu w szkole.**

Koordynatorem modułu 3 Programu na szczeblu administracji rządowej jest minister właściwy do spraw oświaty i wychowania.

SZCZEGÓŁOWE WARUNKI REALIZACJI MODUŁU 3 OKREŚLA ROZPORZĄDZENIE

wydane, na podstawie art. 90u ust. 4 pkt 5 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty,

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 5 lutego 2019 r. w sprawie realizacji modułu 3 wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” dotyczącego wspierania w latach 2019–2023 organów prowadzących publiczne szkoły podstawowe w zapewnieniu bezpiecznych warunków nauki, wychowania i opieki przez organizację stołówek i miejsc spożywania posiłków
(Dz.U. z 2019 r. poz. 267)

§ 2

2. Wsparcie finansowe jest udzielane na realizację zadania obejmującego:

- 1) **doposażenie i poprawę standardu funkcjonujących stołówek szkolnych (własnej kuchni i jadalni);**
- 2) **doposażenie stołówek szkolnych, które obecnie nie funkcjonują, tak aby mogły zostać uruchomione;**
- 3) **zorganizowanie nowych stołówek szkolnych;**
- 4) **adaptację, poprawę standardu i wyposażenie pomieszczeń przeznaczonych do spożywania posiłków (jadalni).**

W RAMACH MODUŁU 3

PROGRAM PRZEWIDUJE NASTĘPUJĄCE DZIAŁANIA:

Działanie 1

- **doposażenie i poprawę standardu funkcjonujących stołówek (własna kuchnia i jadalnia) lub doposażenie stołówek, które obecnie nie funkcjonują, tak aby mogły zostać uruchomione, lub stworzenie nowych stołówek;**

W przypadku działania 1, oprócz zakupu wyposażenia kuchni, możliwe jest również doposażenie lub adaptacja jadalni.

Działanie 2

- **wsparcie w zakresie adaptacji i wyposażenia pomieszczeń przeznaczonych do spożywania posiłków, tzw. jadalni.**

W przypadku działania 2 zakłada się zorganizowanie, adaptację lub doposażenie pomieszczeń przeznaczonych do spożywania posiłków przez uczniów.

Powinny być one wyposażone w stoły i krzesła umożliwiające uczniom wygodne spożywanie posiłków, zastawę stołową, kosze na odpady. Można zakupić również termosy gastronomiczne.

W każdym z działań można też zakupić usługi remontowo-adaptacyjne, np. malowanie ścian, wymiana posadzki, ułożenie kafelków.

Wsparcia dla danej publicznej szkoły podstawowej udziela się w ramach tylko jednego działania.

FINANSOWANIE PROGRAMU NA REALIZACJĘ MODUŁU 3

- 1. Wsparcia udziela się organom prowadzącym szkoły w formie dotacji celowej, a w przypadku szkół prowadzonych przez ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego - w formie dofinansowania.**
- 2. Program zakłada obowiązkowy wkład finansowy lub rzeczowy organów prowadzących szkoły w wysokości 20% środków niezbędnych na realizację dotowanego zadania w Programie. Zakres realizowanych zadań modułu 3 mogą stanowić wyłącznie wydatki bieżące.**
- 3. Niewykorzystana dotacja podlega zwrotowi na zasadach przewidzianych w ustawie z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych. Wysokość środków z budżetu państwa na realizację działań przewidzianych Programem określa ustawa budżetowa na dany rok budżetowy.**
- 4. Środki przeznaczone na dotację zadań realizowanych w module 3 Programu planowane są w rezerwie celowej budżetu państwa (rezerwa nr 27)**

ZMIANY W ZAKRESIE OPŁAT ZA WYCHOWANIE PRZEDSZKOLNE

Art. 52 ufzo. [Określanie opłat za korzystanie z wychowania przedszkolnego]

1. Rada gminy określa wysokość opłat za korzystanie z wychowania przedszkolnego uczniów objętych wychowaniem przedszkolnym do końca roku szkolnego w roku kalendarzowym, w którym kończą 6 lat, w prowadzonym przez gminę:

- 1) publicznym przedszkolu i oddziale przedszkolnym w publicznej szkole podstawowej, w czasie przekraczającym wymiar zajęć, o którym mowa w art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy - Prawo oświatowe *(czas ustalony przez organ prowadzący, nie krótszym niż 5 godzin dziennie)***
- 2) publicznej innej formie wychowania przedszkolnego w czasie przekraczającym czas bezpłatnego nauczania, wychowania i opieki ustalony dla publicznych przedszkoli na podstawie art. 13 ust. 2 ustawy - Prawo oświatowe. *(czas ustalony przez organ prowadzący, nie krótszym jednak niż czas określony w przepisach wydanych na podstawie art. 32 ust. 11 - dzienny wymiar godzin zajęć bezpłatnego nauczania, wychowania i opieki minimum 3 godziny)***

2. Rada gminy może określić warunki częściowego lub całkowitego zwolnienia z opłat, o których mowa w ust. 1.

3. Wysokość opłaty, o której mowa w ust. 1, nie może być wyższa niż 1 zł za godzinę zajęć.

Od 1 września 2019 r. ust. 3 otrzymuje brzmienie:

3.⁹² Wysokość opłaty, o której mowa w ust. 1, nie może być wyższa niż 1 zł za każdą rozpoczętą godzinę faktycznego pobytu dziecka w przedszkolu, oddziale przedszkolnym w szkole podstawowej oraz innej formie wychowania przedszkolnego.

Nowe rozwiązanie:

- ✓ ujednocila sposób naliczania opłat za wychowanie przedszkolne w czasie wykraczającym poza czas bezpłatnego nauczania, wychowania i opieki **obowiązujący dotychczas w placówkach wychowania przedszkolnego** prowadzonych przez osoby prawne niebędące jednostkami samorządu terytorialnego oraz osoby fizyczne, zgodnie z art. 52 ust. 8 ufzo, poprzez rozszerzenie zasady tam obowiązującej także na publiczne przedszkola, szkoły podstawowe z oddziałami przedszkolnymi oraz inne formy wychowania przedszkolnego prowadzone przez jednostki samorządu terytorialnego,
- ✓ wyeliminuje dowolność interpretacji dotychczasowej regulacji w tym zakresie przez JST oraz uciążliwości związane np. z rozliczeniami minutowymi (rozrost zbędnej dokumentacji), a także stosowanie np. zasady „kwadransa”, co prowadziło do konfliktów z rodzicami, którzy kwestionowali wysokość naliczanych im kwot za korzystanie przez ich dziecko z wychowania przedszkolnego.

JST PODEJMĄ NOWE UCHWAŁY

Ustawa z dnia 22 listopada 2018 r. o zmianie ustawy Prawo oświatowe wprowadza przepis przejściowy, który zachowuje dotychczasowe rozwiązania stosowane w gminach, do czasu podjęcia nowych uchwał w tym zakresie.

Art. 153

Uchwały rady gminy podjęte przed dniem 1 stycznia 2019 r. na podstawie art. 52 ust. 1 ustawy zmienianej w art. 44, (*ustawy o finansowaniu zadań oświatowych*) określające wysokość opłat za korzystanie z wychowania przedszkolnego zgodnie z art. 52 ust. 3 ustawy zmienianej w art. 44, w brzmieniu dotychczasowym, **zachowują moc do dnia wejścia w życie uchwał podjętych na podstawie art. 52 ust. 1 ustawy zmienianej w art. 44, określających wysokość opłat za korzystanie z wychowania przedszkolnego zgodnie z art. 52 ust. 3 ustawy zmienianej w art. 44, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.**

WNIOSEK:

To od JST zależy od kiedy zasady ustalania opłat zostaną zmienione, jednak nie wcześniej niż od 1 września 2019 r.

ZMIANY W ZAKRESIE FINANSOWANIA DOSKONALENIA ZAWODOWEGO NAUCZYCIELI ZADANIA ORGANÓW PROWADZĄCYCH

art. 70a otrzymuje brzmienie: *(przepis wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2019 r.)*

1. W budżetach organów prowadzących szkoły wyodrębnia się środki na dofinansowanie doskonalenia zawodowego nauczycieli – w wysokości 0,8% planowanych rocznych środków przeznaczonych na wynagrodzenia osobowe nauczycieli, z zastrzeżeniem ust. 2.
2. Przepis ust. 1 nie obejmuje finansowania publicznych placówek doskonalenia nauczycieli i bibliotek pedagogicznych prowadzonych przez jednostki samorządu terytorialnego.

Na podstawie art. 91d pkt. 1 w zw. z art. 70a ust. 1 KN, zadania i kompetencje organu prowadzącego we wskazanym wyżej zakresie wykonuje odpowiednio rada gminy, rada powiatu lub sejmik województwa.

Realizacja tego obowiązku następuje poprzez coroczne zabezpieczenie w budżecie jednostki samorządu terytorialnego środków na dofinansowanie doskonalenia zawodowego nauczycieli w wysokości określonej w art. 70a ust. 1 KN, poprzez uwzględnienie tych środków w uchwale budżetowej.

ZMIANA (OGRANICZENIE) ZADAŃ JST W ZAKRESIE ZARZĄDZANIA ŚRODKAMI NA DOSKONALENIE

W aktualnym stanie prawnym organ prowadzący:

- opracowuje na każdy rok budżetowy plan dofinansowania form doskonalenia zawodowego nauczycieli,
- w porozumieniu z dyrektorami szkół i placówek, ustala corocznie maksymalną kwotę dofinansowania opłat, o których mowa w § 2 ust. 3 pkt 1 (*opłaty za kształcenie nauczycieli pobierane przez uczelnie*), oraz specjalności i formy kształcenia nauczycieli prowadzone przez uczelnie, na które dofinansowanie jest przyznawane.

Brak jest natomiast podstaw prawnych do określania uchwałą rady lub zarządzeniem wójta/burmistrza/prezydenta miasta:

- trybu przyznawania środków na dofinansowanie doskonalenia zawodowego nauczycieli oraz wskazania osób przyznających dofinansowanie
- zasad dofinansowania doskonalenia zawodowego nauczycieli
- trybu i terminów przyznawania dofinansowania nauczycielom zatrudnionym w szkołach i placówkach
- podziału środków na poszczególne szkoły.

PODZIAŁ ŚRODKÓW NA DOFINANSOWANIE DOSKONALENIA ZAWODOWEGO NAUCZYCIELI

Art. 70a ust.3 KN

Podziału środków, o których mowa w ust. 1, dokonuje się po zasięgnięciu opinii zakładowych organizacji związkowych będących jednostkami organizacyjnymi organizacji związkowych reprezentatywnych w rozumieniu ustawy z dnia 24 lipca 2015 r. o Radzie Dialogu Społecznego i innych instytucjach dialogu społecznego albo jednostkami organizacyjnymi organizacji związkowych wchodzących w skład organizacji związkowych reprezentatywnych w rozumieniu ustawy z dnia 24 lipca 2015 r. o Radzie Dialogu Społecznego i innych instytucjach dialogu społecznego, zrzeszających nauczycieli. (Dz.U. z 2015 r. poz.1240).

Przepis określający kompetencje podziału środków na dofinansowanie doskonalenia zawodowego nauczycieli, adresowany jest do dyrektorów szkół, ponieważ organ prowadzący, który opracowuje plan dofinansowania form doskonalenia zawodowego nauczycieli, powinien uwzględnić przede wszystkim wnioski dyrektorów szkół i placówek (wnioski dyrektorów dokonują faktycznego podziału środków na doskonalenie nauczycieli)

ROCZNY PLAN DOFINANSOWANIA FORM DOSKONALENIA ZAWODOWEGO NAUCZYCIELI – ZADANIE ORGANU PROWADZĄCEGO

§ 7 rozporządzenia

Organ prowadzący opracowuje na każdy rok budżetowy plan dofinansowania form doskonalenia zawodowego nauczycieli, o których mowa w § 2 ust. 1, biorąc pod uwagę:

- 1) wnioski dyrektorów szkół i placówek, o których mowa w § 5;
- 2) wyniki egzaminu ósmoklasisty, egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie i egzaminu maturalnego;
- 3) potrzeby w zakresie doskonalenia zawodowego nauczycieli szkół i placówek w województwie, o których mowa w § 6 (określone przez kuratora oświaty)

Kurator oświaty - na każdy rok szkolny, na podstawie wyników nadzoru pedagogicznego, będzie określał potrzeby w zakresie doskonalenia nauczycieli szkół i placówek w województwie (§ 6 rozporządzenia).

W związku z tym, że rozporządzenie wchodzi w życie w trakcie roku szkolnego, przepis ten (§ 6) będzie obowiązywał od początku następnego roku szkolnego, tj. od 1 września 2019 r.

4) podstawowe kierunki realizacji polityki oświatowej państwa, ustalone przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania, zgodnie z art. 60 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe.

Podstawowe kierunki realizacji polityki oświatowej państwa w roku szkolnym 2018/2019

- ✓ ***100 rocznica odzyskania niepodległości – wychowanie do wartości i kształtowanie patriotycznych postaw uczniów.***
- ✓ ***Wdrażanie nowej podstawy programowej kształcenia ogólnego. Kształcenie rozwijające samodzielność, kreatywność i innowacyjność uczniów.***
- ✓ ***Kształcenie zawodowe oparte na ścisłej współpracy z pracodawcami. Rozwój doradztwa zawodowego.***
- ✓ ***Rozwijanie kompetencji cyfrowych uczniów i nauczycieli. Bezpieczne i odpowiedzialne korzystanie z zasobów dostępnych w sieci.***

FORMY DOSKONALENIA

UWZGLĘDNIANE W PLANIE DOFINANSOWANIA FORM DOSKONALENIA

Zgodnie z § 7 nowego Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej w sprawie dofinansowania doskonalenia zawodowego nauczycieli z dnia 18 stycznia 2019 r. organ prowadzący szkoły **opracowuje na każdy rok budżetowy plan dofinansowania form doskonalenia zawodowego nauczycieli, o których mowa w § 2 ust. 1 :**

§ 2 ust. 1

Ze środków na dofinansowanie doskonalenia zawodowego nauczycieli, o których mowa w art. 70a ust. 1 ustawy, dofinansowuje się:

- 1) **udział nauczycieli w seminariach, konferencjach, wykładach, warsztatach, szkoleniach, studiach podyplomowych oraz innych formach doskonalenia zawodowego nauczycieli prowadzonych odpowiednio przez placówki doskonalenia nauczycieli, uczelnie oraz inne podmioty, których zadania statutowe obejmują doskonalenie zawodowe nauczycieli;**
- 2) **udział nauczycieli w formach kształcenia nauczycieli prowadzonych przez uczelnie i placówki doskonalenia nauczycieli;**
- 3) **wspomaganie szkół i placówek oraz sieci współpracy i samokształcenia dla nauczycieli, prowadzone przez placówki doskonalenia nauczycieli, poradnie psychologiczno-pedagogiczne, w tym poradnie specjalistyczne, i biblioteki pedagogiczne.**

Ponieważ przepisy nie określają elementów **planu dofinansowania form doskonalenia zawodowego nauczycieli**, **doświadczenia planistyczne nakazują, aby w planie tym znalazły się :**

- **formy doskonalenia wnioskowane przez poszczególnych dyrektorów**
- **oraz kwoty niezbędne do ich sfinansowania lub dofinansowania.**

MAKSYMALNE KWOTY DOFINANSOWANIA OPŁAT ORAZ SPECJALNOŚCI I FORMY KSZTAŁCENIA NAUCZYCIELI NA KTÓRE DOFINANSOWANIE JEST PRYZNAWANE – DRUGIE ZADANIE ORGANU PROWADZĄCEGO

§ 8 rozporządzenia

Organ prowadzący, **w porozumieniu z dyrektorami szkół i placówek**, ustala corocznie maksymalną kwotę dofinansowania opłat, o których mowa w § 2 ust. 3 pkt 1 (opłaty za kształcenie nauczycieli pobierane przez uczelnie), oraz specjalności i formy kształcenia nauczycieli prowadzone przez uczelnie, na które dofinansowanie jest przyznawane.

Zmiana w stosunku do poprzedniego brzmienia:

§ 7 starego rozporządzenia:

~~Organ prowadzący, w porozumieniu z dyrektorami szkół i placówek, ustala corocznie maksymalną kwotę dofinansowania opłat, o których mowa w § 2 ust. 2 pkt 1 (opłaty za kształcenie pobierane przez szkoły wyższe i zakłady kształcenia nauczycieli), oraz specjalności i formy kształcenia, na które dofinansowanie jest przyznawane.~~

W praktyce nowy przepis ogranicza zakres spraw podlegający regulacji przez organ prowadzący do:

- **ustalania maksymalnej kwoty opłat tylko do opłat pobieranych przez uczelnie**
- **wskazania specjalności i form kształcenia prowadzonych przez uczelnie, na które dofinansowanie jest przyznawane**

DYSPONOWANIE ŚRODKAMI NA DOSKONALENIE

Zdaniem RIO w Gdańsku – wyjaśnienie z 25.10.2016 r. (RP.0441/101/33/1/2016).

„(...) **uprawnionym do dysponowania środkami finansowymi na dofinansowanie doskonalenia zawodowego nauczycieli jest dyrektor szkoły lub placówki, ponieważ to właśnie na nim ciąży odpowiedzialność za całość gospodarki finansowej tej jednostki”.**

RIO w Gdańsku wypowiedziała się także w kwestii dopuszczalności umieszczenia w planie finansowym jednostki obsługującej środków na dofinansowanie doskonalenia zawodowego nauczycieli.

Jak zauważa RIO w Gdańsku „**do wyłącznej kompetencji szkoły (placówki) należy zawieranie umów z nauczycielami w sprawie pokrycia kosztów doskonalenia zawodowego.**

Skoro tak, to logicznym tego następstwem jest okoliczność, że aby faktycznie zapewnić wykonanie wspomnianej umowy (m.in. wypłacenie środków) dyrektor szkoły musi posiadać pełnię kompetencji w zakresie dysponowania środkami finansowymi na realizację ww. zadania”. (art.68 ust.1 pkt 5 upo, oraz przepisy i finansach publicznych)

Z funduszu na doskonalenie nauczycieli, wyodrębnionego w budżecie JST, powinny być udzielane świadczenia nauczycielom - **na podstawie wniosków dyrektorów szkół - wykonujących czynności z zakresu prawa pracy wobec zatrudnionych w szkole nauczycieli.** Świadczenia mogą być udzielane poprzez zwiększenie planu finansowego szkoły, w której zatrudniony jest nauczyciel korzystający z dofinansowania.

ZAKRES KOMPETENCJI I ODPOWIEDZIALNOŚCI DYREKTORÓW SZKÓŁ W ZAKRESIE GOSPODARKI FINANSOWEJ BEZ WZGLĘDU NA SPOSÓB ZORGANIZOWANIA OBSŁUGI FINANSOWEJ PRZEZ ORGAN PROWADZĄCY

TRZY PODSTAWOWE KOMPETENCJE:

- sporządzanie i zatwierdzanie planu finansowego oraz dokonywanie przeniesień wydatków **w tym planie** (§ 5 ust. 3, § 12 Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 7 grudnia 2010 r. w sprawie sposobu prowadzenia gospodarki finansowej jednostek budżetowych i samorządowych zakładów budżetowych (t.j. Dz.U. z 2015 r. poz. 1542)
- zaciąganie zobowiązań (zawieranie umów w ramach posiadanych upoważnień)
- dysponowanie środkami publicznymi
(Art. 10c ust.1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. ustawy o samorządzie gminnym – tj. Dz. U. z 2018 r. poz.994)

Pozostawienie w gestii kierowników jednostek tych kompetencji, **uwzględnia ukształtowanie prawnej i dyscyplinarnej odpowiedzialności w jednostkach organizacyjnych sektora finansów publicznych.**

Upewnienia te jako podstawa odpowiedzialności za całość gospodarki finansowej nie mogą zostać przekazane na inny podmiot np. na kierownika jednostki zapewniającej wspólną obsługę.

BRAK NADZORU I DUŻA TOLERANCJA JST DLA NIEUPRAWNIONYCH I NIEZGODNYCH Z PRAWEM DOTYCHCZASOWYCH PRAKTYK I DZIAŁAŃ DYREKTORÓW SZKÓŁ (I NAUCZYCIELI) W ZAKRESIE ORGANIZACJI WYCIECZEK SZKOLNYCH PRZEZ SZKOŁY/PRZEDSZKOLA BĘDĄCE JEDNOSTAKMI BUDŻETOWYMI

Aby szkoła/przedszkole jako jednostka budżetowa mogła legalnie finansować wycieczki szkolne musi posiadać w swoim planie finansowym (**podstawowym lub na wydzielonym rachunku dochodów - co potwierdziło MEN**) środki finansowe zaplanowane na ten cel we właściwym dla jednostki rozdziale budżetowym w § 4300:

Paragraf 4300 - Zakup usług pozostałych, gdzie planowane są między innymi:

- usługi w zakresie oświaty i wychowania oraz szkolnictwa wyższego, między innymi: wydatki dotyczące przejazdów, zakwaterowania i wyżywienia uczniów i dzieci na wycieczkach oraz imprezach urządzanych w ramach programów nauczania i wychowania.

Zdaniem MEN szkoły powinny ustalić procedury organizowania wycieczek: wprowadzić zmiany w statucie szkoły, regulaminach, z odpowiednim wyprzedzeniem zaplanować wyjazdy w planach finansowych.

W praktyce takie stanowisko oznacza, że szkoły i przedszkola powinny zapewnić finansowanie wycieczek, przede wszystkim przedmiotowych w ramach swoich podstawowych planów finansowych, których źródłem finansowania są dochody JST w tym subwencja oświatowa.

ALTERNATYWNE FINANSOWANIE WYCIECZEK SZKOLNYCH W RAMACH DZIAŁALNOŚCI NA WYDZIELONYM RACHUNKU DOCHODÓW

(GŁÓWNIEM ZE ŚRODKÓW INDYWIDUALNYCH RODZICÓW LUB RAD RODZICÓW)

W aktualnych warunkach finansowania oświaty trudno sobie wyobrazić, aby organy prowadzące chętnie uwzględniały w planach finansowych jednostek oświatowych wydatki na organizację wycieczek szkolnych w warunkach:

- „nieobligatoryjnego” charakteru tych wydatków
- historycznie ukształtowanego zwyczaju pokrywania kosztów wycieczek przez rodziców,

Zgodnie z art. 4 ustawy o finansowaniu zadań oświatowych szkoły i placówki zakładane i prowadzone przez ministrów i jednostki samorządu terytorialnego są **jednostkami budżetowymi**.

Jednostkami budżetowymi są jednostki organizacyjne sektora finansów publicznych nieposiadające osobowości prawnej, które **pokrywają swoje wydatki bezpośrednio z budżetu, a pobrane dochody odprowadzają na rachunek odpowiednio dochodów budżetu państwa albo budżetu jednostki samorządu terytorialnego (art. 11 ust.1 ustawy o FP).**

Jednak dla samorządowych jednostek budżetowych **prowadzących działalność określoną w ustawie z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe** ustawodawca przewidział wyjątek od zasady finansowania metodą brutto, i stworzył możliwość prawną określoną w art. 223 ustawy o finansach publicznych, **czyli gromadzenie przez samorządowe jednostki budżetowe na wydzielonym rachunku dochodów określonych w uchwale przez organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego.**

WYDZIELONY RACHUNEK TO JEDYNY SPOSÓB ABY ŚRODKI GROMADZONE PRZEZ RADY RODZICÓW MOGŁY OSTATECZNIE TRAFIĆ NA KONTO SZKOŁY I BYĆ WYDATKOWANE NA CELE STATUTOWE SZKOŁY

Podstawą dla tego rozwiązania jest ustalenie za zgodą rady gminy (uchwała), że środki rady rodziców będą gromadzone na wydzielonym rachunku dochodów, co pozwoli na właściwy i prawidłowy sposób ich zagospodarowania zgodnie z wnioskami i opinią rady rodziców oraz zgodnie z zasadami prawnymi obowiązującymi jednostkę budżetową.

Przyjmowanie wpłat pieniężnych będzie kwitowane, a operacje gospodarcze będą podlegać ewidencji rachunkowej w księgach szkoły (placówki), w której rada działa.

W tym wypadku szkoła będzie też mogła legalnie przyjmować wpłaty na finansowanie działalności, która zgodnie z przepisami prawa oświatowego może być finansowana z wpłat uczniów i rodziców (na przykład wycieczki szkolne).

To zarazem pociąga za sobą tę konsekwencję, że środki gromadzone przez radę rodziców i przekazane na ten rachunek stają się środkami publicznymi w rozumieniu art. 5 u.f.p.

Gospodarowanie nimi będzie podlegać procedurom ustalonym przez dyrektora szkoły jako kierownika jednostki, które obowiązują w danej szkole zgodnie z ustawą o finansach publicznych, oraz kontroli instytucji do tego powołanych (w tym organu prowadzącego oraz właściwej regionalnej izby obrachunkowej), jednak nie podlegają one oczywiście odprowadzeniu do budżetu i pozostają "w szkole".

Na podstawie art. 83 oraz 84 ust. 6 ustawy prawo oświatowe rada rodziców jest organem (społecznym) tej szkoły, **a co za tym idzie, gromadzone przez nią fundusze są funduszami szkoły**, na której potrzeby mogą być wyłącznie przeznaczone (*wspieranie statutowej działalności szkoły lub placówki*).

WARUNKIEM UTWORZENIA WYDZIELONEGO RACHUNKU I PROWADZENIA NA NIM DZIAŁALNOŚCI WYODRĘBNIONEJ PRZEZ SZKOŁĘ/PRZEDSZKOLE JEST UCHWAŁA RADY JST BĘDĄCEJ ORGANEM PROWADZĄCYM DLA DANEJ JEDNOSTKI OŚWIATOWEJ

Art. 223 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych

1. Samorządowe jednostki budżetowe prowadzące działalność określoną w ustawie z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe **gromadzą na wydzielonym rachunku dochody określone w uchwale przez organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego, pochodzące w szczególności:**
 - 1) ze spadków, zapisów i darowizn w postaci pieniężnej na rzecz jednostki budżetowej;
 - 2) z odszkodowań i wpłat za utracone lub uszkodzone mienie będące w zarządzie albo użytkowaniu jednostki budżetowej.

2. Organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego określi w szczególności:
 - 1) **jednostki budżetowe, które gromadzą dochody;**
 - 2) źródła, z których dochody są gromadzone na rachunku;
 - 3) **przeznaczenie dochodów**, z tym że dochody wraz z odsetkami **nie mogą być przeznaczone na finansowanie wynagrodzeń osobowych**
 - 4) sposób i tryb sporządzania planu finansowego dochodów i wydatków nimi finansowanych, dokonywania zmian w tym planie oraz ich zatwierdzania.

DZIĘKUJĘ
ZA
UWAGĘ

OPRACOWAŁA:
MIROSŁAWA LEWIŃSKA
Kwiecień 2019